

Міністерство освіти і науки України

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти

Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»

Поліський національний університет

Національна академія прикладних наук ім. Ігнація Мосціцького в Цеханові (Польща)

Даугавпільський університет (Латвія)

Мазовецька академія в Плоцьку (Польща)

Комратський державний університет (Молдова)

Академія прикладних наук ім. Дж. Коменського в Лешно (Польща)

Університет імені Адама Міцкевича в Познані (Польща)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ: СВІТОВІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ

Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Умань, 21 травня 2024 р.)

Умань
2024

УДК 33(477+100)](06)

A43

Головний редактор:

Слатвінський М. А., кандидат економічних наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Редакційна колегія:

Бержанір І. А., доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Гвоздєй Н. І., доцент, завідувач кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Рекомендовано до друку вченою радою

Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти

Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

(протокол № 11 від 23 травня 2024 р.)

Актуальні питання розвитку економіки: світові та національні
A43 аспекти : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Умань, 21 трав. 2024 р.) / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Навч.-наук. ін.-т екон. та бізнес-освіти та [ін.] ; [голов. ред. М. А. Слатвінський ; редкол. І. А. Бержанір, Н. І. Гвоздєй]. – Умань : Візаві, 2024. – 275 с.

Збірник містить наукові тези II Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання розвитку економіки: світові та національні аспекти», яка відбулася 21 травня 2024 р. на базі Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Матеріали відображають результати досліджень учених, викладачів, аспірантів та здобувачів вищої освіти з актуальних проблем розвитку економіки.

УДК 33(477+100)](06)

Матеріали публікуються у авторській редакції.

За підбір і точність наведених фактів, цитат, даних, власних імен та іншої інформації несуть особисту відповідальність автори тез доповідей.

© Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини, 2024

<i>Cherga T.</i>	
FINANCIAL SITUATIONS OF COMPANIES AS A BASIS FOR ASSESSING AND DIAGNOSING THEIR FINANCIAL STATE	172
<i>Diachuk V.</i>	
FINANCIAL MANAGEMENT OF BUSINESS ENTITIES IN THE FINANCIAL SYSTEM OF UKRAINE	178
<i>Rybchak V., Gvozdej N.</i>	
THE CURRENT STATE OF BANK LENDING TO AGRICULTURAL ENTERPRISES IN UKRAINE	181

СЕКЦІЯ 5. ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

<i>Багрій К. Л.</i>	
ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ СУБ'ЄКТАМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ	183
<i>Бержанір І. А., Цимбал О. П.</i>	
АУДИТ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	186
<i>Вітер С.А., Беляк Р. В.</i>	
ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА КОНТРОЛЬ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	189
<i>Гайдучок Т. С.</i>	
ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА	191
<i>Гайдучок Т. С., Василенко Т. М.</i>	
РОЛЬ АМОРТИЗАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В ОБЛІКОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПІДПРИЄМСТВА	195
<i>Гайдучок Т. С., Шинкаренко О. В.</i>	
ОЦІНКА ТА ОБЛІК СОЦІАЛЬНИХ ВИПЛАТ ПРАЦІВНИКАМ ПІДПРИЄМСТВА: ПІДХОДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	198
<i>Єрмолаєва М. В., Канцедаль Н. А.</i>	
ПРОДАЖ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ: ОБЛІКОВО-ЗВІТНІ АСПЕКТИ	200
<i>Михайлова А. Ю., Малюга Н. М.</i>	
ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ. МІСЦЕ АУДИТУ В БІЗНЕСІ	202
<i>Прийдак Т. Б., Лега О. В., Яловега Л. В.</i>	
ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ГРАНТУ	205
<i>Demianyshyna O. A.</i>	
ENTITIES OF SMALL BUSINESS: ORGANIZATION OF ACCOUNTING AND REPORTING	208

СЕКЦІЯ 5. ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ СУБ'ЄКТАМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Багрій К. Л., канд. екон. наук, доцент
*Чернівецький торговельно-економічний інститут
Державного торговельно-економічного університету*

Світова та вітчизняна практика показують, що стратегічне управління дає можливість знизити вплив невизначеності на діяльність підприємства, підвищити його здатність протистояти непередбаченим ситуаціям та визначити пріоритетні напрямки діяльності.

У наш час в економічних дослідженнях використовуються різні розробки, присвячені проблематиці стратегічного управлінського обліку як інструменту формування стратегічної мети функціонування та управління підприємством. Дослідженню сутності стратегічного управлінського обліку, визначенню його складових, методичних аспектів та принципів функціонування, а також розгляду проблематики щодо необхідності та значущості його організації на підприємствах приділяли значну увагу безліч вчених. Однак, незважаючи на кількість розробок в контексті методики застосування управлінського обліку, існує все ще багато проблем щодо його прикладного впровадження та реалізації у господарстві підприємств.

Обліково-аналітична система стратегічного типу визначається як інтегрована система обліку, планування, контролю та аналізу, забезпечує систематизацію інформації для оперативних управлінських рішень та координації майбутнього розвитку підприємства. Безперечно, що важливою складовою цієї системи є стратегічний облік.

Найважливішою інформацією, яку необхідно використовувати у стратегічному управлінському обліку, є інформація, сформована внаслідок моніторингу довкілля підприємства. У той самий час у стратегічному обліку здійснюється систематизація інформаційних ресурсів реалізації моніторингу внутрішнього середовища. Систематизація основних завдань стратегічного управлінського обліку показано на рисунку 1.

Важливо, що системи фінансового та стратегічного управлінського обліку мають бути невід'ємними елементами діяльності кожного окремого підприємства. Разом з тим кожна така система має власні сфери застосування,

свої цілі, принципи, об'єкти обліку, структуру тощо. На відміну від фінансового обліку у системі управлінського стратегічного обліку дуже багато приблизних оцінок, об'єктом цього обліку може бути окремий вид продукції (робіт, послуг) або окремий центр відповідальності. Використання складових стратегічного управлінського обліку дозволить розрахувати прибуток або маржинальний дохід як результат діяльності окремого центру відповідальності чи окремого виду продукції.

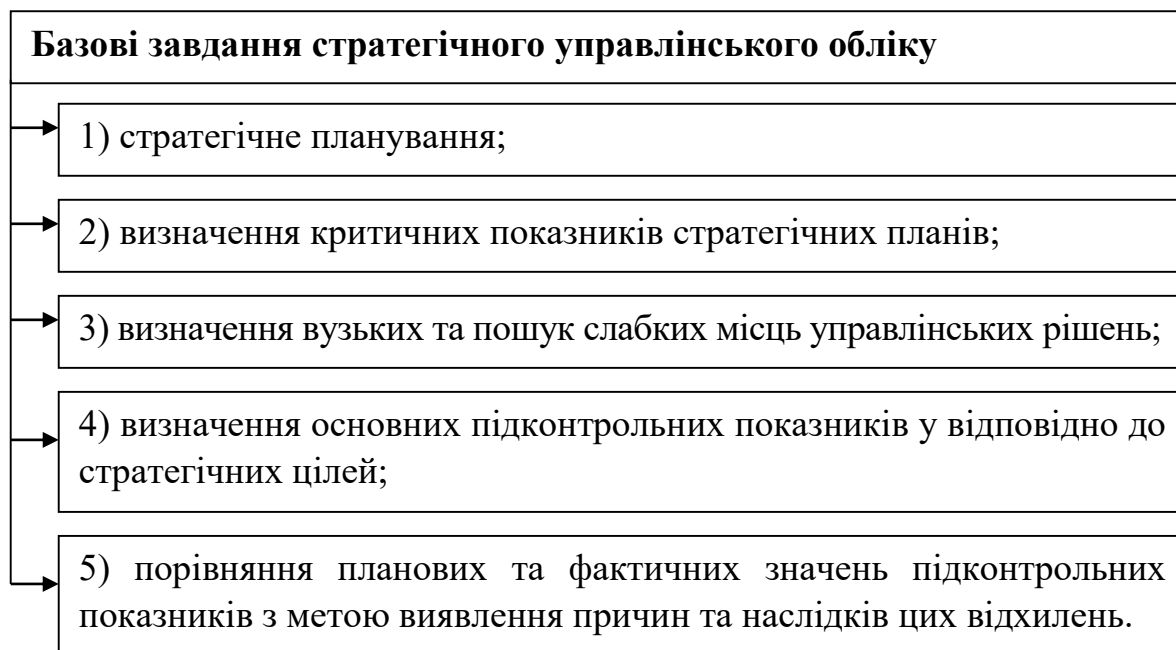

Рис. 1. Основні завдання стратегічного управлінського обліку

Джерело: розроблено автором

Разом з тим, ефективним управлінським рішенням менеджменту підприємства повинні бути властиві такі характерні особливості [1]:

- управлінські рішення, пов'язані з фінансовими ресурсами, повинні мати комплексний характер, тобто кожне окремо прийняте рішення впливає на остаточний фінансовий результат діяльності підприємства загалом;
- процес управління на підприємстві має носити динамічний характер, розвиватися та підлаштовуватися під вплив зовнішніх факторів;
- керівництво підприємства має розробити та застосувати дієвий інструментарій, надавати можливість забезпечення такої організації системи управління, щоб вона не суперечила, а сприяла досягненню поставлених стратегічних цілей.

В процесі дослідження виявлено, що загальна організаційна модель за оцінкою ефективності та результативності функціонування системи стратегічного управлінського обліку підприємства охоплює систему послідовних етапів [2].

Перший етап такої організаційної моделі включає процес моніторингу, спрямований на визначення та оцінку:

- якості управлінської інформації;
- наявності основних елементів системи стратегічного управлінського обліку та якості їх взаємодії та узгодженості;
- оптимальності організаційної системи та доцільності обраного варіанта системи стратегічного управлінського обліку;
- сумісності чинної системи стратегічного управлінського обліку з сучасними вимогами рівня розвитку та конкуренції;
- ступеня залежності від фінансового обліку.

Другий етап полягає у визначенні ефективності та дієвості стратегічного управлінського обліку, що охоплює оцінювання: нормативної ефективності, яка дозволяє визначити ступінь реалізації цілей та завдань системи стратегічного управлінського обліку; рівня виконання стратегічного плану розвитку системи стратегічного управлінського обліку на підприємстві; а також відносної ефективності, визначеної на підставі співвідношення вигод та витрат, понесених при впровадженні системи стратегічного управлінського обліку для підприємства.

Підсумовуючи, необхідно зазначити, що стратегічний управлінський облік, як складова системи управління підприємством в аспекті формування обліково-аналітичного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень, призначений для забезпечення процесу планування майбутньої стратегії функціонування господарюючого суб'єкта; вимірювання та оцінювання рівня результативності його господарювання та коригування управлінських впливів на хід реалізації обраної керівництвом стратегії.

Стратегічний управлінський облік сконцентрований на зовнішніх факторах макросередовища функціонування підприємства, орієнтований на облік невизначеності і базується на обраних стратегіях діяльності даного суб'єкта господарювання, які вже реалізуються або заплановані для реалізації. Найбільш ґрунтовним інформаційним ресурсом, що застосовується для реалізації у стратегічному управлінському обліку, є інформація, отримана в результаті моніторингу зовнішнього середовища функціонування підприємства.

Визначення відносної ефективності застосування системи стратегічного управлінського обліку базується на зіставленні вигод і витрат, які підприємство здатне отримати за результатами реалізації процесу його впровадження. При цьому, основна проблематика визначення відносної ефективності полягає у виявленні та ідентифікації ступеня участі системи стратегічного управлінського обліку у формуванні загальної величини прибутку, одержаного підприємством за певний досліджуваний період.

Крім того, вважається, що особливу увагу при впровадженні стратегічного управлінського обліку та проведенні заходів, спрямованих на його поліпшення, слід приділяти внутрішній управлінській звітності, що виступає об'єктом управлінського обліку та систематизує інформацію, необхідну для забезпечення діяльності керуючої підсистеми підприємства. Слід зазначити, що від вдалої організації документообігу потреб стратегічного управлінського обліку залежить якість і обґрунтованість прийняття управлінських рішень менеджментом конкретного суб'єкта господарювання. Щодо проблематики структури та змістовної наповненості внутрішньої звітності для потреб стратегічного управлінського облікового процесу, то, на мою думку, вона має відповідати операційному, тактичному та стратегічному рівням управління підприємством.

Список використаних джерел:

1. Ребрина Н. Стратегічний управлінський облік в системі прийняття ефективних управлінських рішень на підприємстві. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2023. № 4. С. 34–39.
2. Нечипорук Н. В., Григорова З. В., Кваско А. В., Аванесова Н. Е. Стратегічний управлінський облік у системі комплексного менеджменту підприємств. *Економіка. Фінанси. Право*. 2023. № 2. С. 26–29.

АУДИТ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Бержанір І. А., канд. екон. наук, доцент

Цимбал О. П., здобувач вищої освіти,

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

В ринкових умовах зростає значення аудиту у прийнятті оптимальних управлінських рішень. Аудит фінансового стану підприємства передбачає аналіз його ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, а також визначення напрямів підвищення його фінансової стабільності.

Фінансовий стан підприємства характеризується показниками, що відображають наявність, розміщення та використання його фінансових ресурсів, а також є синтетичним виразником його операційної, фінансової та інвестиційної діяльності [1]. Метою діагностики фінансового стану підприємства є визначення його спроможності здійснювати фінансово-господарську діяльність,